

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ

Лекція

Тема “ «Олімпійська освіта: історія,
структура, функції»

Єрмолова В. М.

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

- 1. Олімпізм як універсальна концепція виховання та освіти молоді.**
- 2. Мета, завдання і функції олімпійської освіти.**
- 3. Особливості олімпійського виховання в регіонах світу.**

Література

1. Платонов, В. Н. Олимпийский спорт : учебник для студентов вузов физического воспитания и спорта: в 2 кн. Кн. 1 / В. Н. Платонов, С. И. Гуськов. – Киев : Олимпийская лит., 1994. – 496 с.
2. Олимпийский спорт . Учебник: в 2 т. Т. 2 / В. Н. Платонов, С. Н. Бубка, М. М. Булатова [и др.] ; ред. В. Н. Платонов. – Киев : Олимпийская лит., 2009. – 696 с. : ил.
3. Ермолова В.М. Олімпійська освіта: теорія і практика. Посібник. / В. М. Ермолова. – К.: 2011. – 335 с.
4. Олімпійська академія України / за заг. ред. М.М. Булатової. - К.: Олімпійська літ., 2011. - 106 с.

У період розквіту фізичної культури Афін (VI – початок IV ст. до н. е.) крім фізичної підготовки, застосовувалися заходи з розвитку розумових здібностей. Розвинуту систему естетичного та етичного виховання афіняни органічно поєднували з атлетикою. У полісах Греції тілесне виховання розглядалось як умова, що забезпечує повноцінну діяльність громадянина.

Призначення античної гімнастики було в тому, щоб забезпечити відповідність між думками та діями, поведінкою і приписами, словом та вчинком.

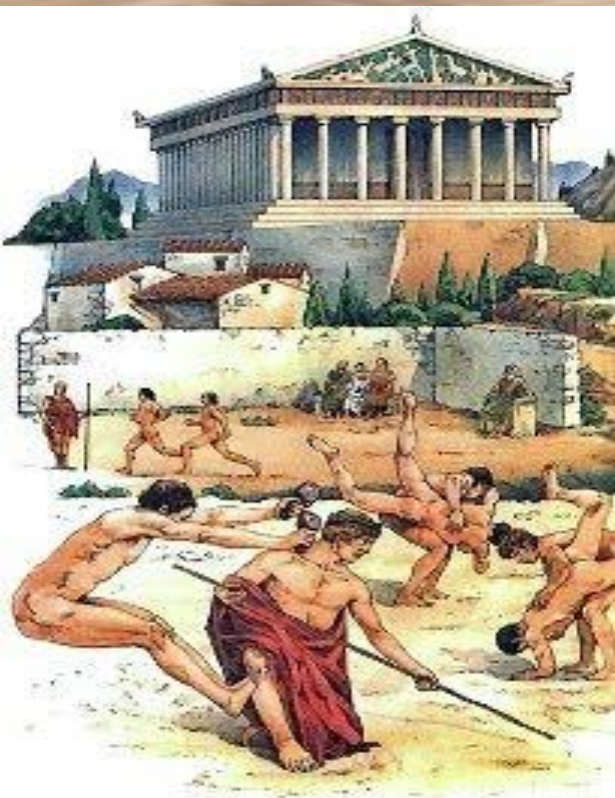
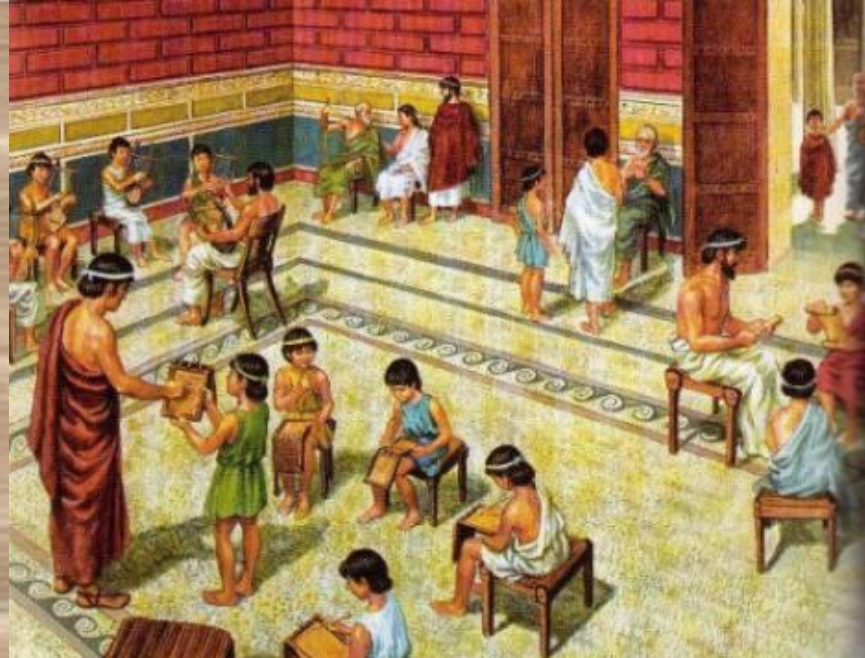

Ідею, що об'єднує цілі, засоби і методи античного фізичного виховання вбачались у тому, щоб кожна здібність розвивалася у боротьбі – так вчить еллінська народна педагогіка.

На інтенсивний розвиток спортивних змагань у Стародавній Греції великий вплив чинив важливий елемент буття і культури стародавніх греків – агоністика, змагальний принцип, що реалізувався в усіх сферах життя (труді, мистецтві, атлетиці) з метою досягнення найкращих результатів, визнання, прославлення сфери діяльності, примноження особистого престижу і слави міст-держав.

Життєвим кредо стародавніх греків було гармонійне поєднання тіла, духу та розуму

Освіта молоді в античні часи базувалася на всебічній програмі, яка сприяла фізичному і духовному розвитку. Роль палестр і гімнасій була, у зв'язку з цим, вирішальною у формуванні характеру і духу всіх античних Ігор. Щоденні розумові і фізичні вправи, інтелектуальні та артистичні змагання – все це приводило до усвідомлення збалансованого розвитку.

В античній спадщині Кубертена, передусім, приваблювала, як він підкреслював, **“одна з найкращих особливостей грецької цивілізації: участь м’язів у роботі з морального розвитку”**.

“Наша мета – відродити інститут, що перебуває у цілковитому забутті багатьох віків. Значення спорту зростає з кожним роком. Його роль у сучасному світі так само значна, якою була за античності.

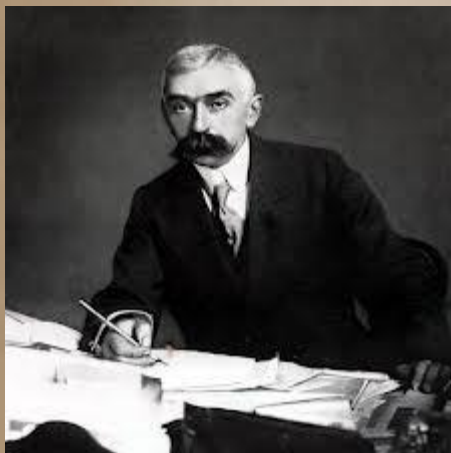
Народжуються види спорту з новими характеристиками, вони інтернаціональні й демократичні, а отже, відповідають ідеалам і потребам нашого часу.”

“...Високі почуття, прагнення до безкорисливості й великодушності, дух лицарства, сильна енергія і мир є чільними потребами сучасних демократичних держав...”

П'єр де
Кубертен

*Г. Хохрод,
М. Ешбах*

Ода спорту

“Олімпізм намагається сконцентрувати в єдиному промені всі принципи, що сприяють досконалості людини... Культ зусилля, змагання на межі ризику, любов до батьківщини, благородство, дух лицарства, контакти з живописом і літературою – все це є фундаментом олімпізма.”

“Олімпійський рух може стати школою виховання шляхетності і моральної чистоти, рівно як фізичної витривалості і сили; формувати характер і зміцнювати моральну силу, а тому сприяти гармонійному розвитку людини”.

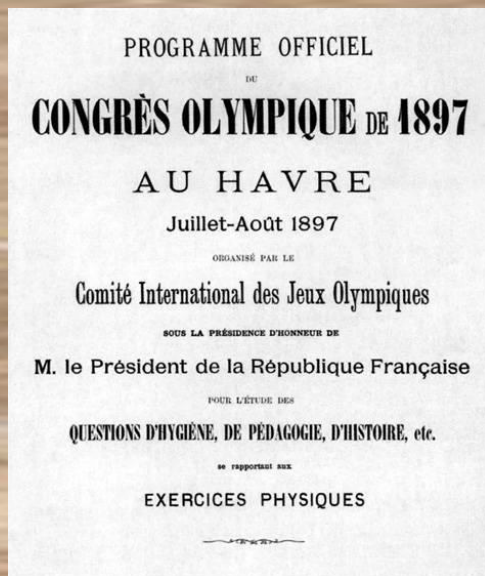

Результатом діяльності Кубертена є створення концепції «спортивної педагогіки», а потім «олімпізму» – і «олімпійської педагогіки». Олімпійські ігри і спорт Кубертен розглядав як засіб вирішення педагогічних завдань, практичної реалізації реформи освіти, метою якої було вдосконалення людини, людських стосунків. Головна мета олімпійського руху, за баченням Кубертена, у тому, щоб на основі свідомої, цілеспрямованої та зкоординованої діяльності, з одного боку, всебічно сприяти реалізації у спорті і через спорт гуманістичних ідеалів і цінностей, а з іншого – протидіяти його антигуманному використанню.

Система олімпійської освіти у світі діяльності міжнародних організацій:

- Міжнародний олімпійський комітет**
- Міжнародна олімпійська академія**
- Національні олімпійські академії**
- Олімпійський музей в Лозанні**
- Міжнародні й національні центри
олімпійських досліджень і освіти**

Міжнародний олімпійський комітет

1897 р. – II Олімпійський конгрес (Гавр) – проблеми гігієни, педагогіки, історії фізичних вправ та інших наукових дисциплін, що мають безпосереднє відношення до фізичного виховання і спорту

1913 р. – V Олімпійський конгрес (Лозанна) – спорт як універсальний засіб досягнення єдності фізичного, інтелектуального, морального та естетичного розвитку особистості

1925 р. – VIII Олімпійський конгрес (Прага) – питання педагогічного виховання, етичних норм поведінки спортсменів (правила «чесної гри» і «лицарського духу»), а також, значення фізичних вправ, особливо на свіжому повітрі, для сприяння збереженню здоров'я

INTERNATIONAL
OLYMPIC
COMMITTEE

Олімпійська хартія, правило 2.1:
“Національні олімпійські комітети повинні пропагувати на національному рівні... основоположні принципи олімпізму і сприяти ... розповсюдженню олімпізма у навчальних програмах з фізичного виховання і спорту в школах та вищих навчальних закладах.

НОК сприяють створенню організацій, діяльність яких присвячена олімпійській освіті”.

1981 р. – XI Олімпійський конгрес (Баден-Баден) – занепокоєння з приводу того, що проведення Ігор стало сприйматися як первісна і єдина мета олімпізму, а проголошені Хартією завдання виховання молодого покоління, всесвітнє поширення олімпійських принципів стало підпорядкованим.

1994 р. – XII Олімпійський конгрес (Париж) – презентовано перший у світі підручник для спеціалізованих вузів галузі фізичної культури і спорту В.М. Платонова і С.І. Гуськова «Олімпійський спорт».

«Усім членам олімпійського руху рекомендовано об’єднати зусилля у справі інтенсифікації етичних, культурних і виховних цінностей олімпізму, а також розширення сфери спорту. Практика спорту є важливою формою виховання, яку необхідно впроваджувати, особливо у школах та інших виховних установах...».

**Для реалізації програми
розповсюдження ідей олімпізму
на національному рівні у
1994 р. за підтримки президента
МОК Хуана Антоніо Самаранча
було створено Керівний комітет
проекту всесвітньої кампанії
“Національні олімпійські
комітети в дії: поширення
олімпійських ідеалів через
систему освіти”**

Всесвітній форум “Освіта і спорт на служінні олімпізму”, Барселона, 2004 р.

РЕЗОЛЮЦІЯ: “...подвоїти свої зусилля, присвятивши, більш, ніж будь-коли, пропаганді і розповсюдженню світової культури, взаєморозуміння, взаємної поваги різних цивілізацій людства, універсальної етики і духу справедливої гри в рамках роботи програм з превентивної олімпійської освіти....; відігравати активну роль у процесі впровадження олімпійської освіти в школах та інститутах відповідних країн та підтримки ініціатив Комісії МОК з питань культури і олімпійської освіти”.

***52-е засідання Генеральної Асамблеї ООН
«Спорт як засіб сприяння
освіті, здоров'ю,
розвитку миру»***

***Рішення про оголошення 2005 року
Міжнародним роком спорту та фізичної
світи через сприяння освіті, здоров'ю,
розвитку миру....***

***Міжнародна олімпійська академія –
інтелектуальна частина сучасного
Міжнародного олімпійського руху, покликана
зберігати та поширювати олімпійських дух,
вивчати і реалізувати суспільні і виховні
принципи Олімпійських ігор, науково
консолідувати навколо олімпійської ідеї***

**П'єр де Кубертен
та Іоаніс Христафіс (1930 р.)**

Уперше ідею створення навчального центру на території стародавньої Олімпії офіційно висловив представник НОК Греції професор Іоаніс Христафіс на VIII Олімпійському конгресі 1925 р. під час обговорення питання про відродження стародавнього гімназію.

1927 р. під час відвідування П'єром де Кубертенем Греції у зв'язку з відкриттям в Олімпії меморіальної стели, встановленої на честь відродження Олімпійських ігор, знову постало питання про відкриття в Олімпії культурного центру.

1934 р. – сесія МОК (Афіни) – питання про створення в Олімпії культурно-освітньої установи. НОК Греції запропонував своїми силами реконструювати стадіон та іподром в Олімпії, збудувати археологічний музей за рахунок коштів країн-учасниць, зберегти священний Алтіс.

1936 р. – створення Карлом Дієм у Берліні Міжнародного олімпійського інституту, відкриття Олімпійського музею, заснування журналу "Olympic Review".

1938 р. – пропозиція Карла Дієма створити в Олімпії Міжнародну олімпійську академію, яка, за його задумом, повинна була працювати під керівництвом Міністерства освіти та Олімпійського комітету Греції. Проект було підтримано Олімпійським комітетом Греції, а також МОК.

Карл Дієм —
видатний учений
та діяч міжнародного
олімпійського руху

3 – 4 вересня 1943 р. – у результаті бомбардування було зруйновано приміщення Міжнародного олімпійського інституту, зникла під завалами більша частина архіву, бібліотеки, історичних цінностей та публікацій.

1945 р. – пропозиція Карла Дієма заснувати Міжнародну олімпійську академію в США не знайшла підтримки.

1947 р. – сесія МОК (Стокгольм) – Іоаніс Кетсеас представив проект створення Міжнародної олімпійської академії на батьківщині давньогрецьких Олімпійських ігор — в Олімпії.

1949 р. – сесія МОК (Рим) – проект академії, її структура, навчальний план, розроблені Діємом і Кетсеасом, лягли в основу пропозицій НОК Греції, представлених на розгляд сесії МОК. Сесія одноголосно підтримала всі пропозиції, пов'язані з відкриттям в Олімпії Міжнародної олімпійської академії.

**Офіційне відкриття
академії відбулося
1961 р. одночасно з
відкриттям в Олімпії
відновленого
стародавнього стадіону**

Стела П'єра де Кубертена в Олімпії.
Згідно з останньою волею барона, його тіло поховали в Лозанні,
а серце знайшло свій спокій біля входу в святилище давньої
Олімпії

Завдання:

- функціонувати як міжнародний академічний центр олімпійської освіти та досліджень;
- діяти як міжнародний форум вільного висловлювання та обміну ідеями серед членів олімпійської сім'ї, вчених, спортсменів, спортивних керівників, педагогів, діячів мистецтва, а також молоді всього світу;
- об'єднувати людей всього світу в дусі дружби і співробітництва;
- застосовувати отримані знання і досвід в реалізації ідей олімпізму в різних країнах світу;
- зберігати і розповсюджувати ідеї і принципи олімпійського руху у світі;
- співпрацювати і підтримувати національні олімпійські академії та інші інститути, основою діяльності яких є олімпійська освіта;
- проводити подальші дослідження в галузі олімпізму, а також сприяти підвищенню ролі останнього у розвитку сучасного суспільства

Керує Міжнародною
олімпійською академією
виконавчий комітет, який
очолює президент МОА.

Члени виконкому МОА обираються
Національним олімпійським комітетом Греції на
чотирирічний термін. До складу виконкому входять:
президент МОА, перший віце-президент, другий віце-
президент, почесний президент (пожиттєво), почесний віце-
президент, декан, член МОК для Греції, президент НОК
Греції, президент Асоціації спортивних журналістів Греції,
член виконкому, консультант з культури.

Контроль за діяльністю МОА здійснює НОК Греції під егідою МОК.
Для взаємозв'язку та взаємодій МОА та МОК, "Олімпійською солідарністю" та олімпійським рухом у цілому Міжнародний олімпійський комітет 1967 р. створив Комісію МОК з Міжнародної олімпійської академії та олімпійської освіти. Сьогодні ця комісія реформована в Комісію МОК з культури та олімпійської освіти.

**Офіційними мовами Міжнародної олімпійської академії
є англійська, французька та грецька.
Усі сесії МОА проводять на території стародавньої Олімпії
під головуванням президента або декана**

Щорічні міжнародні сесії МОА:

- для студентської молоді;
- для аспірантів та докторантів;
- для президентів національних олімпійських академій, членів і представників національних олімпійських комітетів та національних спортивних федерацій;
- для викладачів навчальних закладів;
- для представників установ і організацій, діяльність яких пов'язана з олімпійським рухом, національних олімпійських комітетів, національних олімпійських академій, міжнародних спортивних федерацій, товариств спортивної медицини, асоціацій тренерів, суддів, спортивних керівників;
- для спортивних журналістів;
- для спортсменів-учасників Олімпійських ігор

**Сьогодні у світі діє 149
національних олімпійських академій на
всіх п'яти континентах:**

**в Африці — 38, в Америці — 31,
в Азії — 27, в Європі — 50, в Океанії — 3**

**Мета діяльності національних олімпійських
академій: поширення ідей і принципів олімпізму
серед широких верств населення, особливо серед
дітей та молоді, залучення до здорового способу
життя, реалізація олімпійських освітніх програм**

1981 р. – Лозанна – відкриття тимчасового олімпійського музею

23 червня 1993 р. – Лозанна – відкриття олімпійського музею на честь 100-річчя сучасного олімпійського руху

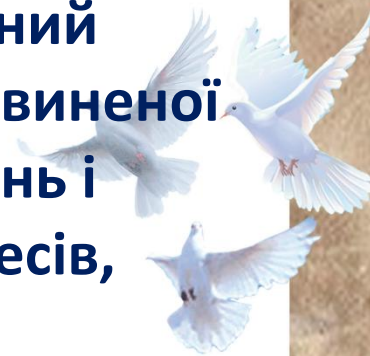
Серед експонатів музею колекція автографів олімпійських медалістів, колекція олімпійських смолоскипів, унікальна колекція монет, марок, олімпійських медалей, прапорів, картин, скульптур, документів.

У приміщенні музею розташований Центр олімпійських досліджень, до якого входить публічна бібліотека (15 000 книг), відділ архівів та публікацій, відділи аудіовізуальних і фотодокументів

Олімпійська освіта – багаторівневий спеціально організований педагогічний процес формування гармонійно розвиненої особистості через набуття знань, умінь і навичок, розвиток здібностей, інтересів, потреб та ціннісних орієнтацій, що базуються на гуманістичних ідеалах і цінностях олімпізму, і є складовою загальної освіти.

Мета олімпійської освіти – формування особистості, яка у своїх діях і думках в рамках фізкультурно-спортивної діяльності та у повсякденному житті керується загальнолюдськими гуманістичними нормами поведінки, що культивуються олімпізмом та принципами Олімпійської Хартії.

CITIUS
• ALTIUS
• FORTIUS

**Як педагогічний процес, олімпійська
освіта виконує
освітні, виховні та оздоровчі
завдання**

Освітні завдання

```
graph TD; A[Освітні завдання] --> B[Оволодіння знаннями про історію та сьогодення Олімпійських ігор, олімпійського руху]; A --> C[Оволодіння знаннями про різновиди спортивної діяльності, засоби і методи досягнення високих результатів]; A --> D[Набуття комплексу гуманістично орієнтованих знань, умінь та навичок];
```

Оволодіння знаннями про історію та сьогодення Олімпійських ігор, олімпійського руху

Оволодіння знаннями про різновиди спортивної діяльності, засоби і методи досягнення високих результатів

Набуття комплексу гуманістично орієнтованих знань, умінь та навичок

Виховні завдання

```
graph TD; A[Виховні завдання] --> B[Формування світогляду та громадянської життєвої позиції на основі гуманістичних ідеалів олімпізму]; A --> C[Формування позитивних мотивацій щодо зміцнення здоров'я та ведення здорового способу життя]; A --> D[Виховання зацікавленості до питань олімпійського руху]; A --> E[Виховання стійкого інтересу до систематичних занять спортом]; A --> F[Виховання потреби в гармонійному розвитку та особистому вдосконаленні];
```

Формування світогляду та громадянської життєвої позиції на основі гуманістичних ідеалів олімпізму

Формування позитивних мотивацій щодо зміцнення здоров'я та ведення здорового способу життя

Виховання зацікавленості до питань олімпійського руху

Виховання стійкого інтересу до систематичних занять спортом

Виховання потреби в гармонійному розвитку та особистому вдосконаленні

Оздоровчі завдання

```
graph TD; A[Оздоровчі завдання] --> B[Залучення до систематичної фізкультурно-спортивної діяльності]; A --> C[Формування звичок здорового способу життя]; A --> D[Формування екологічної культури]; A --> E[Формування знань, умінь і навичок особистої та суспільної гігієни];
```

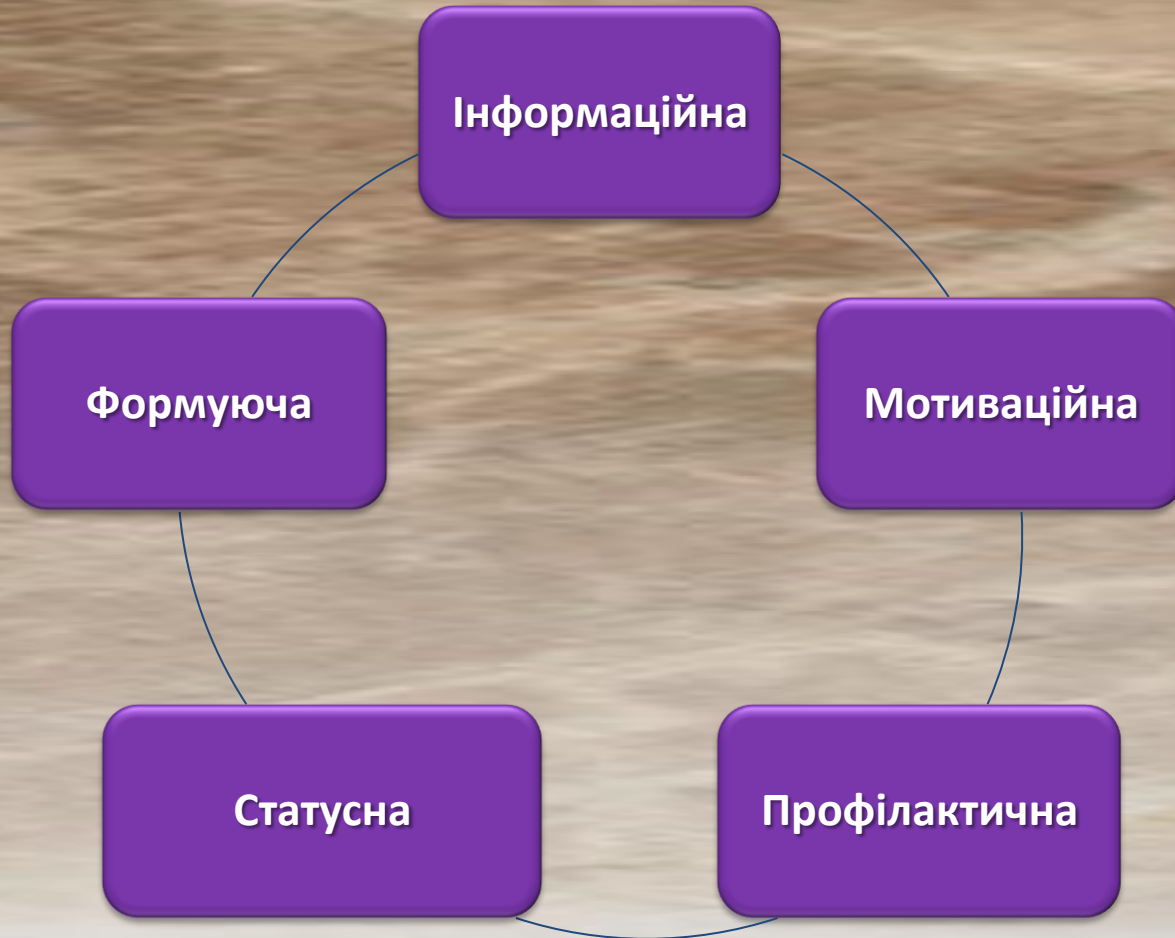
Залучення до
систематичної
фізкультурно-спортивної
діяльності

Формування звичок
здорового способу
життя

Формування
екологічної культури

Формування знань,
умінь і навичок
особистої та суспільної
гігієни

Функції олімпійської освіти

- **інформаційна** - забезпечує підвищення культурологічного рівня, творчу самореалізацію вчителя в його діяльності, позитивно впливає на розвиток соціально-значущих зв'язків у колективах навчальних закладів;
- **формуюча** - забезпечує створення умов для впливу ідей олімпізма на розвиток педагогів, адаптацію та самореалізацію творчості кожного учня на основі гуманістичних та демократичних принципів;
- **статусна** - забезпечує розуміння і прийняття керівниками освіти і спорту, педагогами та спортсменами важливості ролі олімпійського руху як ефективного засобу виховання підростаючого покоління;
- **мотиваційна** – полягає у створенні соціально-психологічних і педагогічних умов для формування в учнів відповідних мотиваційних і поведінкових характеристик активної соціальної орієнтації на засадах олімпійських цінностей та здорового способу життя;
- **профілактична** - дозволяє прогнозувати, упереджувати та ліквідовувати антисоціальні прояви поведінки, негативні якості і риси характеру особи.

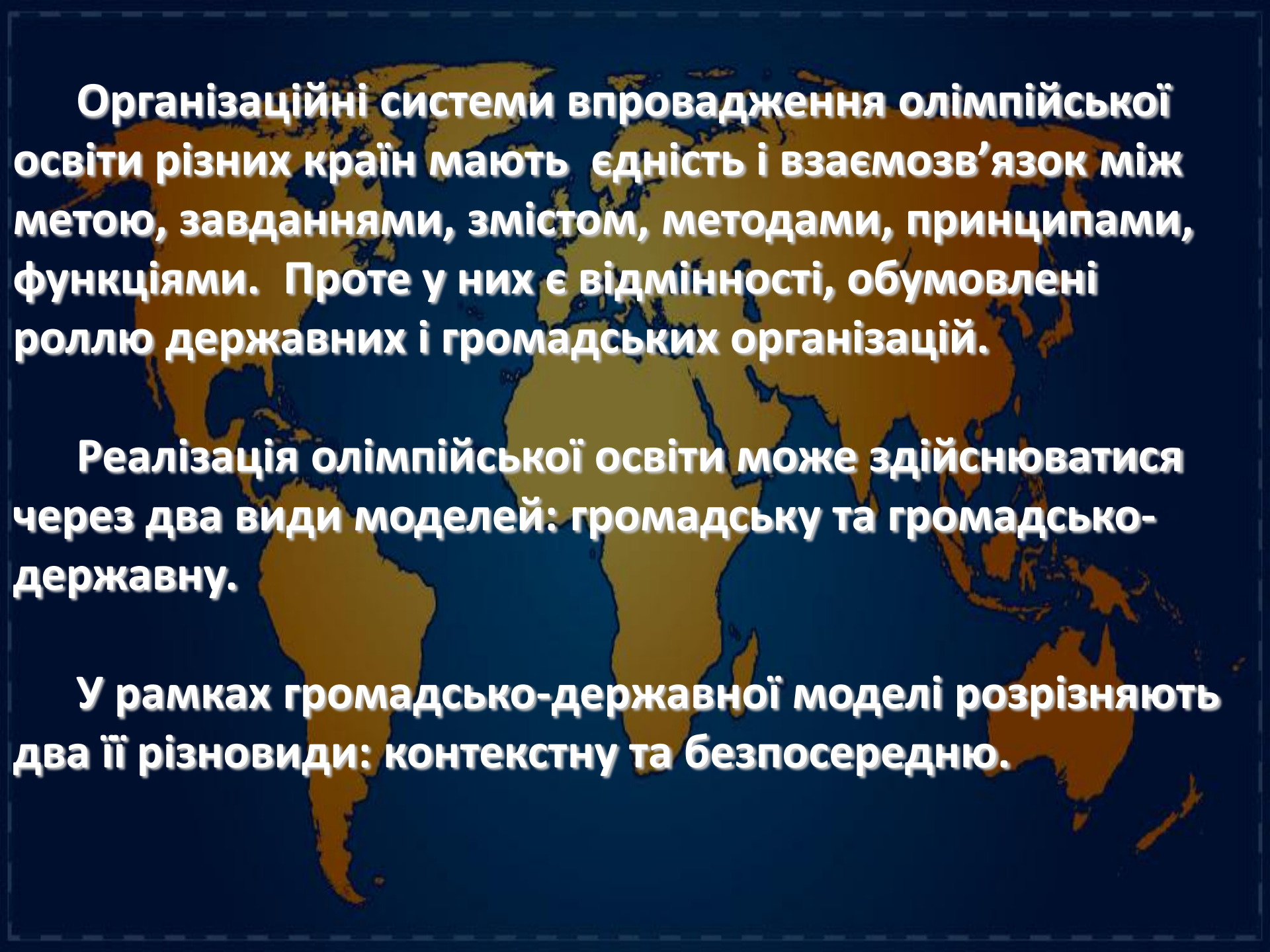
Олімпійська освіта, як гуманістичний педагогічний процес, керується базовими принципами виховання

Зміст олімпійської освіти – це визначене коло знань, умінь, навичок, відображених у навчальних програмах закладів освіти

Форми олімпійської освіти – це різновиди організації навчальної діяльності та процесу виховання, способи зовнішнього вираження змісту навчально-виховної роботи. Фоми олімпійської освіти поділяються на урочні та позаурочні

A stylized world map in shades of brown and tan is centered in the background of the slide. The map shows the continents and major ocean basins. The text is overlaid on the map in a white, bold, sans-serif font.

Організаційні системи впровадження олімпійської освіти різних країн мають єдність і взаємозв'язок між метою, завданнями, змістом, методами, принципами, функціями. Проте у них є відмінності, обумовлені роллю державних і громадських організацій.

Реалізація олімпійської освіти може здійснюватися через два види моделей: громадську та громадсько-державну.

У рамках громадсько-державної моделі розрізняють два її різновиди: контекстну та безпосередню.

У переважній більшості країн світу олімпійська освіта реалізується через громадську модель. До країн, в яких реалізується громадсько-державна модель, відноситься США, де впроваджені спеціальні програми для атлетів і школярів; Литва, де олімпійською освітою опікуються Міністерство освіти Литви, НОК Литви і Департамент спорту і фізичної культури при Уряді Литви; Росія – на підставі спільного наказу Міністерства освіти Росії та НОК Росії. Росія – єдина країна, у складі НОК якої працює Управління олімпійської освіти; Білорусь, де олімпійською освітою опікується НОК та Міністерство освіти країни. Україна реалізує олімпійську освіту через громадсько-державну модель, що реалізується спільними зусиллями НОК України, Олімпійської академії України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства молоді та спорту України.

Крім того, починаючи з Ігор XXI Олімпіади 1976 р. у Монреалі, країни, де проводились Олімпійські ігри, розробляли (на державному рівні) спеціальні програми олімпійської освіти для учнівської молоді. Особливо широкими були програми у Греції (2004 р.), Китаї (2008 р.) та Росії (2014 р.). Проте, на жаль, після закінчення Ігор у більшості країн ці програми припиняють свою дію.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!